

חוק להסדרת הבטחון בגופים ציבוריים, התשנ"ח-1998*

1. בחוק זה –

הגדרות

"גוף ציבורי" – כל גוף המנוי בתוספות, ולגבי משרד ממשלתי המנוי בתוספות – לרבות יחידות הסמך שלו;

"הועדה" – ועדת הערר לפי סעיף 7;

"ממונה בטחון" – מי שמונה על פי חוק זה להיות אחראי על ארגון פעולות אבטחה ועל הפיקוח עליהן, בגופים המפורטים בתוספות;

"פעולות אבטחה" – פעולות לשמירה על בטחונו של אדם, בטחון הציבור או בטחון המדינה, לרבות שמירה על רכוש, ולענין גופים המנויים בתוספות הראשונה והשניה – גם פעילות לאבטחת מידע שחשיפתו עלולה לפגוע בבטחון המדינה וכן פעולות למניעת פגיעה בכל אחד מאלה;

"קצין מוסמך" – לענין הגופים שבתוספת הראשונה – מי שמונה על ידי ראש שירות הבטחון הכללי (להלן – נציג השב"כ); לענין הגופים שבתוספות השניה והשלישית – קצין משטרה בדרגת סגן ניצב ומעלה שמינה המפקח הכללי של המשטרה;

"השר" – השר לבטחון הפנים.

2. (א) גוף ציבורי ימנה ממונה בטחון שיהיה כפוף במישרין למנהל הגוף הציבורי או לסגנו.

חובת מינוי
ממונה בטחון

(ב) השר רשאי לפטור גוף ציבורי המנוי בתוספת השלישית מן החובה למנות ממונה בטחון, ומשעשה כן – לא יחולו על הגוף הציבורי הוראות חוק זה.

(ג) (1) מי שמונה כממונה בטחון רשאי למלא תפקיד נוסף בגוף הציבורי ובלבד שאין בכך, לדעת הקצין המוסמך, כדי לפגוע בתפקידו כממונה בטחון;

(2) על החלטת הקצין המוסמך לפי פסקה (1) רשאי הגוף הציבורי לערור בפני הועדה.

(ד) פועל גוף ציבורי בכמה אתרים, רשאי קצין מוסמך לקבוע כי ימונה בו נוסף על ממונה הבטחון גם ממונה בטחון שיהיה אחראי באתרים שבהם פועל הגוף הציבורי (להלן – ממונה בטחון מקומי); ממונה בטחון מקומי יהיה כפוף לממונה הבטחון.

(ה) היה הגוף הציבורי מנוי בתוספת השניה, רשאי הקצין המוסמך לקבוע כאמור בסעיפים קטנים (ג) ו-(ד) בהסכמת נציג השב"כ.

3. לשם ביצוע פעולות אבטחה יהיו לממונה בטחון, סמכויות המפורטות בסעיף 2(א) ו-(ג), ובסעיף 3 לחוק סמכויות חיפוש בשעת חירום (הוראת שעה), התשכ"ט-1969; כן יהיה מוסמך ממונה בטחון לדרוש מכל אדם המבקש להיכנס למקום או הנמצא במקום למסור לו את שמו ומענו ולהציג בפניו תעודת זהות או תעודה רשמית אחרת המעידה על זהותו, שהוא חייב בהחזקתם על פי חוק החזקת תעודת זהות והצגתה, התשמ"ג-1982.²

סמכויות ממונה
בטחון

4. (א) לא ימונה אדם לממונה בטחון אלא אם כן נמצא כשיר לכך על ידי הקצין המוסמך.

תנאים לקבלת
אישור למינוי
ממונה בטחון

* נתקבל בכנסת ביום ה' באב התשנ"ח (28 ביולי 1998); הצעת החוק ודברי ההסבר פורסמו בהצעות חוק 2672, מיום ז' בטבת התשנ"ח (5 בינואר 1998), עמ' 167.

¹ סי"ח התשכ"ט, עמ' 226.

² סי"ח התשמ"ג, עמ' 20.

(ב) בקשה לאישור כשירותו של מועמד לשמש כממונה בטחון (להלן – מועמד) תוגש בכתב על ידי הגוף הציבורי לקצין המוסמך.

(ג) הקצין המוסמך יאשר את כשירותו של מועמד אם התקיימו בו כל אלה:

(1) הוא אזרח ישראלי או תושב קבע בישראל;

(2) מלאו לו 21 שנים;

(3) הוא בוגר קורס פיקודי בצבא הגנה לישראל, במשטרת ישראל, בשירות הבטחון הכללי, או בשירות בתי הסוהר, או שהוא בעל ניסיון של שלוש שנים רצופות לפחות, במהלך חמש השנים שקדמו להגשת הבקשה, בעיסוק בתחום הבטחון או האבטחה, המכשיר אותו, לדעת הקצין המוסמך, לשמש כממונה בטחון;

(4) הוא סיים 12 שנות לימוד במוסד חינוך מוכר כמשמעותו בחוק לימוד חובה, התשי"ט-1949³, או המציא אישור ממשרד החינוך והתרבות על השכלה כללית שוות ערך לכך;

(5) הוא בעל רשיון לנשיאת כלי יריה לפי חוק כלי יריה, התשי"ט-1949⁴ (להלן – חוק כלי יריה), או שמנהל משרד הבריאות או מי שהוסמך על ידו אישר שאין בידו מידע בנוגע למועמד כאמור בסעיפים 10א או 10ב לחוק כלי יריה, אשר בשלו היה ממליץ שלא לתת רשיון לנשיאת כלי יריה לאותו מועמד;

(6) הוא המציא אישור מאת רופא מורשה בדבר כשירותו הרפואית כפי שיקבע השר בתקנות, בהתייעצות עם שר הבריאות;

(7) אין מניעה, לדעת הקצין המוסמך, לאשר את כשירותו של המועמד מטעמים של שלום הציבור או בטחון המדינה, לרבות לענין עברו הפלילי, ובלבד שבהתייחס לגופים המנויים בתוספת השניה הודיע גם נציג השב"כ כי אין מניעה לאשר את כשירותו של המועמד מטעמים כאמור.

(ד) הקצין המוסמך רשאי –

(1) בגוף ציבורי המנוי בתוספת הראשונה והשניה – לקבוע תנאים נוספים להשכלתו ולניסיונו של המועמד;

(2) בגוף ציבורי המנוי בתוספת השלישית – לפטור מועמד מהתנאי שבסעיף קטן (ג)4 ולגבי מועמד לממונה בטחון מקומי, לפטור גם מהתנאי שבסעיף קטן (ג)3.

מסלול הכשרה
לממונה בטחון

5. (א) אישר הקצין המוסמך את כשירותו של מועמד לשמש כממונה בטחון בגוף ציבורי, ימסור הודעה על כך לגוף הציבורי.

(ב) לא ימונה מועמד שאושר כאמור בסעיף קטן (א), אלא לאחר שעמד בהצלחה במסלול הכשרה מקצועית בתחום האבטחה ובתחום הסמכויות המסורות לו על פי חוק זה.

(ג) מסלול ההכשרה המקצועית יאושר –

(1) לענין הגופים שבתוספת הראשונה – על ידי נציג השב"כ;

³ ס"ח התשי"ט, עמ' 287.

⁴ ס"ח התשי"ט, עמ' 143.

(2) לענין הגופים שבתוספת השניה - על ידי המשטרה, באישור נציג השב"כ;

(3) לענין הגופים שבתוספת השלישית - על ידי המשטרה.

(ד) הקצין המוסמך רשאי לפטור את המועמד ממילוי התנאי לפי סעיף זה, כולו או חלקו, בהתחשב בהכשרותיו הקודמות של המועמד.

(ה) מונה ממונה בטחון, ימסור הגוף הציבורי הודעה על כך לקצין המוסמך, ותחילת מילוי תפקידו כממונה בטחון יהיה עם קבלת תעודה מאת הקצין המוסמך, כמפורט בסעיף 14.

6. (א) החליט הקצין המוסמך שלא לאשר כשירותו של מועמד יודיע על כך בכתב לגוף הציבורי.

(ב) הקצין המוסמך יפרט בכתב את נימוקי החלטתו בפני המועמד אם נתבקש על ידו לעשות כן, למעט נימוקים שיש חשש סביר כי גילויים עלול לפגוע בשלומו של אדם, או בבטחון המדינה, או לחשוף דרכי פעולה של רשויות חקירה ומודיעין.

7. השר ימנה ועדת ערר שתורכב מאלה:

(1) יושב ראש הועדה - עובד מדינה הכשיר לשמש שופט בית משפט שלום, על פי המלצת שר המשפטים;

(2) נציג של משטרת ישראל שהוא - קצין בדרגת ניצב משנה ומעלה ושעיסוקו בתחום המבצעים, על פי המלצת המפקח הכללי;

(3) נציג של שירות הבטחון הכללי, שימונה על ידי ראש שירות הבטחון הכללי - לענין החלטות הנוגעות לגופים המפורטים בתוספת הראשונה או השניה; נציג ציבור בעל ניסיון בתחום האבטחה או הבטחון - לענין החלטות הנוגעות לגופים המנויים בתוספת השלישית.

8. (א) על החלטת הקצין המוסמך שלא לאשר כשירותו של מועמד, לרבות החלטה שלא לגלות נימוקים כאמור בסעיף 6(ב), רשאי הגוף הציבורי או המועמד להגיש ערר בפני הועדה; הערר יהיה מנומק ויוגש בכתב, בתוך שלושים ימים ממועד קבלת ההודעה על ההחלטה.

(ב) הועדה רשאית, לאחר שנתנה הזדמנות לקצין המוסמך, לגוף הציבורי ולמועמד, להשמיע את טענותיהם לפנייה, לקבל את הערר או לדחותו, לשנות את החלטת הקצין המוסמך או להחזיר לו את הענין עם הוראות; קיבלה ועדת הערר את הערר, יינתן האישור המבוקש.

(ג) נוסף על האמור בסעיף קטן (א), מוסמכת הועדה, לבקשת הקצין המוסמך, ולאחר שנתנה הזדמנות לממונה הבטחון ולגוף הציבורי להשמיע את טענותיהם בפניה, לבטל או להתלות אישור שניתן, אם מצאה שלא התקיים עוד בממונה הבטחון תנאי מהתנאים האמורים בסעיף 4, או אם ממונה הבטחון לא מילא אחר ההנחיות המקצועיות שניתנו לו לפי סעיף 10; ואולם לא תרון הועדה בבקשה לבטל או להתלות אישור שניתן עקב אי מילוי הנחיות מקצועיות שניתנו לפי סעיף 10 כל עוד תלויה ועומדת בענין זה בקשה לעיון חוזר.

(ד) היה הערר על החלטה לפסילת מועמד שהתבססה בין השאר על טעמים רפואיים, לא תחליט הועדה בערר אלא לאחר קבלת חוות דעת של רופא מורשה בעל תואר מומחה כפי שתקבע; סירוב מועמד להיברק לצורך עריכת חוות הדעת, יהווה עילה לדחיית הערר.

הודעה ברבר
פסילת מועמד

מינוי ועדת
ערר

סמכויות ועדת
ערר

(ה) הועדה תודיע את החלטתה בכתב לקצין המוסמך, לגוף הציבורי, למועמד או לממונה הבטחון, לפי הענין, בתוך שלושים ימים ממועד סיום שמיעת הערר; הועדה תפרט את נימוקיה, ואולם רשאית היא שלא לפרט נימוקים שיש חשש סביר כי גילויים עלול לפגוע בשלומו של אדם או בבטחון המדינה, או לחשוף דרכי פעולה של רשויות חקירה ומודיעין.

מינוי ממונה
בטחון זמני

9. (א) בוטל או הותלה אישור של ממונה בטחון על פי סעיף זה, ימנה הגוף הציבורי ממונה בטחון זמני שאושר לענין זה על ידי הקצין המוסמך.

(ב) הקצין המוסמך רשאי לאשר מינוי ממונה בטחון זמני גם אם לא עמד בכל דרישות חוק זה, ובלבד שנתקיימו לגביו התנאים המפורטים בסעיף 4(ג1), (2) ו-7(7).

(ג) מינוי ממונה בטחון זמני יהיה לפרק זמן שלא יעלה על שישה חודשים ואולם רשאי הקצין המוסמך לאשר את העסקתו לתקופה נוספת, אם מצא כי העיכוב במינוי ממונה בטחון נבע מסיבות שאינן תלויות בגוף הציבורי.

(ד) נוסף על האמור בסעיף זה יפעל הגוף הציבורי באופן מידי למינוי ממונה בטחון בהתאם להוראות חוק זה.

סמכות קצין
מוסמך לתת
הנחיות

10. (א) גוף ציבורי וממונה הבטחון ימלאו אחר ההנחיות המקצועיות לביצוע פעולות אבטחה הנדרשות ממנו, שיינתנו על ידי קצין מוסמך או מי שהוסמך על ידו לכך, לרבות הנחיות בענין בקרה ודיווח.

(ב) גוף ציבורי המנוי בתוספות השניה או השלישית, וכן ממונה בטחון בגוף כאמור, רשאים לבקש עיון חוזר בהנחיות מקצועיות שניתנו כאמור בסעיף קטן (א), בפני ראש אגף מבצעים במשטרת ישראל או סגנו בתוך שלושים ימים ממועד קבלת ההנחיה; ההחלטה בעיון חוזר תינתן בתוך שלושים ימים מיום הגשת הבקשה.

(ג) גוף ציבורי המנוי בתוספת הראשונה רשאי לבקש עיון חוזר בהנחיות מקצועיות כאמור בפני ראש אגף שקבע לענין זה ראש השב"כ או סגנו; ההחלטה בעיון החוזר תינתן בתוך שלושים ימים מיום הגשת הבקשה.

(ד) אין בבקשה לעיון חוזר כאמור בסעיפים קטנים (ב) ו-(ג) כדי לגרוע מן החובה למלא אחר ההנחיות המקצועיות שניתנו.

ערעור

11. (א) על החלטת הועדה ועל החלטה שניתנה בבקשה לעיון חוזר לפי סעיף 10 ניתן לערער בפני בית המשפט המחוזי בתוך שלושים ימים מיום קבלת ההודעה על החלטה.

(ב) אין בהגשת ערעור על פי סעיף זה כדי לגרוע מהחובה למלא אחר ההחלטה שעליה הוגש ערעור, אלא אם כן הורה בית המשפט אחרת.

(ג) שר המשפטים יקבע את סדרי הדיון בערעור.

גוף ציבורי
שהוא עסק
טעון רישוי

12. היה הגוף הציבורי עסק טעון רישוי על פי חוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968⁵, יראו את רשיון העסק כאילו הותנה גם בקיום הוראות חוק זה.

הענקת סמכויות
לשומר בגוף
ציבורי

13. לשומר בגוף ציבורי שהוא בעל רשיון לפי סעיף 18(ב) לחוק חוקרים פרטיים ושירותי שמירה, התשל"ב-1972⁶, או אישור לפי סעיף 19(ב) לחוק האמור או לעובד מדינה המשמש בתפקיד שומר בגוף ציבורי (להלן – שומר) יהיו סמכויות כאמור בסעיף 3, אם אישר הקצין

⁵ ס"ח התשכ"ח, עמ' 204.

⁶ ס"ח התשל"ב, עמ' 90.

המוסמך כי הסמכות כאמור נחוצה לשם ביצוע פעולות אבטחה ושמירה על הבטחון באותו גוף ציבורי, וכי השומר קיבל הכשרה מקצועית מתאימה בתחום האבטחה ובתחום הסמכויות המסורות לו על פי סעיף זה; השומר יהיה כפוף לממונה הבטחון ויפעל לפי הוראותיו.

14. (א) ממונה בטחון או שומר לא יעשה שימוש בסמכויות הנתונות לו לפי חוק זה אלא אם כן בידו תעודה חתומה על ידי קצין מוסמך המאשר את מינויו כממונה בטחון או כשומר; תוקפה של תעודת המינוי יהיה לשנה מיום הינתנה וכל עוד מקבל התעודה משמש בתפקידו.

(ב) בעת הפעלת סמכויות לפי חוק זה יענוד ממונה בטחון או שומר את תעודת המינוי שלו באופן גלוי לעין, ויצגי אותה על פי דרישה.

15. שוטר רשאי להיכנס בכל עת לגוף ציבורי כדי לבדוק אם מולאו ביחס אליו הוראות חוק זה, התקנות וההנחיות על פיו; לענין סעיף זה, "שוטר" – כפי שייקבע בתקנות.

16. (א) מי שערב תחילתו של חוק זה הועסק בתפקיד של ממונה בטחון שלוש שנים רצופות לפחות במהלך חמש השנים לפני תחילת חוק זה, יראו אותו כאילו מתקיימות בו ההוראות הקבועות בסעיף 4(ב3) ו-4.

(ב) על אף האמור בסעיף 2, רשאי גוף ציבורי שהעסיק ערב תחילתו של חוק זה ממונה בטחון להמשיך ולהעסיקו כממונה בטחון במשך 12 חודשים ממועד תחילתו של חוק זה אף אם לא מולאו לגביו התנאים האמורים בסעיפים 4 ו-5.

17. השר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי, בהתייעצות עם ראש הממשלה ושר הבטחון ובאישור ועדת הפנים ואיכות הסביבה של הכנסת, להתקין תקנות בכל ענין הנוגע לביצועו.

18. השר, באישור ועדת הפנים ואיכות הסביבה של הכנסת, רשאי לשנות את התוספות, מטעמים של בטחון המדינה, שלום הציבור ובטחונו; שינוי כאמור בתוספות הראשונה והשניה טעון גם אישור ראש הממשלה.

19. עד יום תחילתו של חוק זה יביא השר לאישור ועדת הפנים ואיכות הסביבה של הכנסת רשימת גופים אשר ייכללו בתוספת השלישית לחוק זה.

20. צו של שר הבטחון המגדיר את רשימת "מפעלי מערכת הבטחון" כאמור בפרט (3) לתוספת הראשונה אינו טעון פרסום, אולם למפעל תינתן הודעה על הכללתו בצו.

21. על אף האמור בסעיף 1 רשאי ראש הממשלה, בהסכמת שר הבטחון להורות כי קצין מוסמך לענין הגופים המנויים בסעיפים 2 ו-3 לתוספת הראשונה, יהיה מי שמונה על ידי הממונה על הבטחון במערכת הבטחון (להלן – נציג מל"ב); הורה ראש הממשלה כאמור – בכל מקום שבו נאמר בחוק זה שירות הבטחון הכללי ייקרא "נציג מל"ב" לענין הגופים האמורים.

22. בחוק מבקר המדינה (נוסח משולב), התשי"ח-1958⁷, אחרי סעיף 22 יבוא:
"ממונה בטחון 22א. (א) המבקר ימנה ממונה בטחון, שיהיה אחראי על ארגון פעולות אבטחה כמשמעותן בחוק להסדרת הבטחון בגופים ציבוריים, התשנ"ח-1998 (בסעיף זה – החוק), במשרד המבקר, ועל הפיקוח על פעולות אלה.

⁷ ס"ח התשי"ח, עמ' 92.

(ב) לא יתמנה אדם כממונה בטחון לפי סעיף קטן (א) אלא אם כן התמלאו בו התנאים הקבועים בסעיף 4(ב) לחוק, והוא עמד בתנאי ההכשרה הקבועים בסעיף 5 לחוק.

(ג) לממונה בטחון יהיו הסמכויות האמורות בסעיף 3 לחוק והוראות סעיף 13 לחוק יחולו על מי שממונה בטחון הטיל עליו לשמש כשומר במשרד המבקר.

(ד) הוראות סעיף 14 לחוק יחולו על ממונה בטחון ושומר במשרד המבקר, ואולם תעודת המינוי תוצא בידי המבקר או מי שהוא הסמיך לכך.

(ה) המבקר יקבע נוהלי בקרה ופיקוח על הפעלת סמכויות בידי ממונה בטחון ושומר שמונו על פי סעיף זה.⁹

23. הוראות חוק זה יחולו גם על גופים ציבוריים הפועלים באזור כהגדרתו בחוק להארכת תוקפן של תקנות שעת חירום (יהודה והשומרון וחבל עזה – שיפוט בעבירות ועזרה משפטית), התשכ"ח-1967.⁹

24. תחילתו של חוק זה בתום שנה מיום פרסומו. תחילה

תוספת ראשונה

1. משרד ראש הממשלה.
2. משרד הבטחון.
3. "מפעלי מערכת הבטחון" ומפעלים המייצרים מוצרים עבור מערכת הבטחון כפי שיוגדרו בצו על ידי שר הבטחון.
4. לשכת נשיא המדינה.
5. משרד החוץ.
6. הגופים כדלקמן, למעט במקומות ובנושאים כפי שייקבע על ידי הממשלה:
 - (א) רשות שדות התעופה;
 - (ב) רשות הנמלים;
 - (ג) חברות תעופה;
 - (ד) חברות ספנות.

תוספת שנייה

1. משרדי ממשלה שאינם מנויים בתוספת הראשונה.
2. הסוכנות היהודית לארץ ישראל.
3. רשות השידור.
4. הרשות השנייה לטלוויזיה ולרדיו.
5. בנק ישראל.

⁹ ס"ח התשכ"ח, עמ' 20; התש"ח, עמ' 48; התשנ"ו, עמ' 34.

6. מקורות, חברת המים בע"מ.
7. חברת החשמל לישראל בע"מ.
8. בוק, החברה הישראלית לתקשורת בע"מ, חברת פלאפון תקשורת בע"מ, חברת סלקום ישראל בע"מ, חברת פרטנר תקשורת בע"מ, בוק בינלאומי, ברק אי.טי.סי (1955), החברה לשירותי בוק בינלאומיים, קווי בוק שירותי תקשורת בינלאומיים בע"מ.
9. רשות הנמלים והרכבות.
10. פי גלילות מסופי נפט וצינורות בע"מ.
11. חברת קו צינור אילת אשקלון בע"מ.
12. חברת תשתיות נפט ואנרגיה בע"מ.
13. חברה לבתי זיקוק נפט בע"מ.
14. אגרסקו חברה לייצור חקלאי בע"מ.
15. הגופים כדלקמן, למעט במקומות ובנושאים כפי שייקבע על ידי הממשלה:
 - (א) רשות שדות התעופה;
 - (ב) רשות הנמלים;
 - (ג) חברות תעופה;
 - (ד) חברות ספנות.

תוספת שלישית

1. הקרן הקיימת לישראל.
2. רשות העתיקות.
3. רשות לשמירת הטבע והגנים הלאומיים.

אביגדור קהלני
השר לבטחון הפנים

בנימין נתניהו
ראש הממשלה

דן תיכון
יושב ראש הכנסת

עזר ויצמן
נשיא המדינה